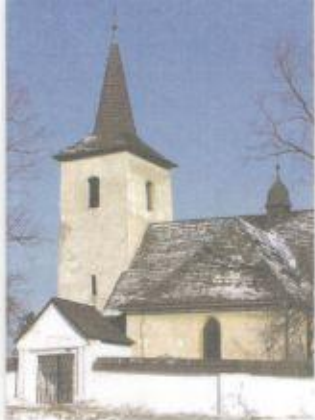




LUDROVSKÝ HLÁSNIK

OBČASNÍK OBYVATEĽOV OBCE LUDROVÁ

SEPTEMBER 2018

ROČNÍK: XXII.

ČÍSLO: I



Zrekonštruovali sme kultúrny dom

Počas prvého polroka 2018 sme v obci dokázali rozbehnúť a z časti zrealizovať niekoľko nielen investičných akcií. Už na prelome rokov sme začali s opravou a modernizáciou sociálnych zariadení Základnej školy.

Podarilo sa nám kompletne vynoviť dievčenské a chlapčenské záchody na hornom poschodí pri celkových nákladoch 8000 eur. Hneď na začiatku nového roka sme kúpili osobného auta Citroen Berlingo, ktoré bude slúžiť pre potreby našej obce.

V kultúrnej oblasti k začiatku roka patria tradičné plesové podujatia zakončené Fašiangovou bursou. Z dôvodu takzvaného „Krátkeho fašiangu“ sa podujatia odohrávali v pravidelných týždňových intervaloch. Po ich ukončení sme sa pustili do avizovanej rekonštrukcie Kultúrneho domu. Demolačné práce v sociálnych zariadeniach nám ukázali, že rekonštrukcia ne-

bude taká jednoduchá ako sme si predstavovali. Boli odhalené viaceré nedostatky spôsobené jednak „zubom času“, ale aj použitými materiálmi z dôb výstavby našej Kultúry. Bolo potrebné kompletne vymeniť kanalizačné rozvody a čiastočne aj rozvod ústredného kúrenia. Zvýšenú prácnosť si vyžiadalo tiež vyrovnávanie stien a podláh pod omietky, dlažbu a obklad.

Nový dizajn a vzhľad priestorov sme po dohode v obecnom zastupiteľstve zverili do rúk odborníckej a to interiérovej dizajnerky Ing.arch. Mariany Medveckej a spoločne sme pristúpili aj prácam, ktoré neboli v prvom momente plánované. Všetky spomenuté skutočnosti spôsobili, že termín realizácie sa predlžil a boli sme nútení improvizovať. Išlo o prípravu podujatí organizovaných v mesiaci máj, Deň matiek a koncert známej skupiny Kollárovci, ktorý bol už dávno pred svojim uskutočnením bežnádajne vypredaný.

Rekonštruované priestory sa nám s pomocou realizujúcej firmy, pracovníkov obecného úradu a cateringovej spoločnosti podarilo dôstojne na tieto veľmi úspešné podujatia. Protagonisti ako aj diváci odchádzali z nich

(pokračovanie na 2.strane)

Kde je voľný čas a jeho hodnota?

Tvrdenie, že žijeme v uponáhľanej dobe, je také „moderné“ súčasnej doby. No moc by som s ním nesúhlasil pretože čas neplynie rýchlejšie, aj keď sa zdá že ho máme ukrutne málo. Aj pred sto rokmi, keď ľudia obrábali svoje poľa, mali rovnaké množstvo času, ako máme my teraz.

Závratnou rýchlosťou sa rozvíjajúca elektronika a technika nás strháva do svojho víru a človek „Tvor prispôboivý“ sa jej chce rovnať takmer vo všetkých parametroch. No nad ľudské sily už len spracovať nespočetné množstvo podnetov trebárs z reklamy, televízie či sociálnych sietí nie je ešte ich triezvo vyhodnotiť a pochopiť.

Ľudia dnešnej doby už zabudli na časy keď spolu komunikovali o svojich starostiach, radoostiach, pocitoch teda o bežných veciach. Bola to doba keď neexistovali moderná technika, neboli počítače, nebol internet, neboli sociálne siete. Žilo sa možno ťažšie no nikomu to nechýbalo nebolo stresu či nervozity. Všetci boli šťastnejší a hlavne mali čas na seba. Dnes sa každý ponáhľa, každý je nervózny, peniaze sú všetko. Časťkrát sú viac ako zdravie, viac ako všetci okolo nás.

Tradičnú zábavu a kultúrne vyžitie nahradila elektronická neosobná komunikácia, hlúpe bulvárne články a seriály plné násilí a zvrátených hodnôt.

Najhoršie na tom je to, že aj normálny človek poctí pracujúci a žijúci dnes už takmer nič neznamena, ba dokonca je na strandy. Do popredia doby sa dostali nenávytní kariéristi, ktorým ani zďaleka nezáleží na prospechu komunity a ostatných ľudí ale len na tom svojom. Je nesporné, že technika a výdobytky nám v mnohom náš život uľahčili no zároveň nás pripravili o úprimnú radosť z neho nám v žiadnom smere neprospeje.

Je asi najvyšší čas zamyslieť sa nad sebou a začať radšej mňať svoju energiu na malú zmenu seba, ako na veľké zmeny celého sveta.

Peter Slimák, starosta obce

PREČÍTAJTE SI V ČÍSLE

História výroby papiera

STRANA 4-5

Zo života našej školy a škôlky

STRANA 6

Nová futbalová sezóna s jednou zmenou

STRANA 7

Príkladná spolupráca

V rámci už niekoľkoročnej dobrej spolupráce nášho klubu dôchodcov pri Obecnom úrade v Ludrovej so Združením zdravotne postihnutých Oravy nám cez Poradenské centrum Liesek, vedúca Marta Pardelová ponúkla ešte vo februári pobyt pre členov nášho klubu. Bol to týždňový pobyt v posledných dňoch mája za výhodné znížené ceny v hoteli Alegro v Piešťanoch. Škoda, že aj po dlhšom hľadaní a presviedčaní, ako aj oznamy v miestnom rozhlase sa prihlásili len štyria členovia, ktorí sa aj na liečebnom pobyte zúčastnili. V liečebnom pobyte priamo v hoteli bola zabezpečená lekárska služba pre doporučené jednotlivých procedúr pacientom, stravovanie prostredníctvom plnej penzie (raňajky, obed a večere) a možnosti výletov po okolí mikrobusedom. Liečebné procedúry boli dvakrát denne, pred, alebo po raňajkách a aj popoludní. Treba pochváliť veľmi pekné, príjemné ubytovanie, chutnú stravu, príkladný a úprimný prístup personálu na čele s riaditeľom. Za možnosť zúčastniť sa tohto pobytu ďakujeme aj Marte Pardelovej. Poďakovanie patrí aj vedeniu nášho klubu dôchodcov.

Jozef Slimák a Ján Mócik

Duchovné chvíle v Nitre

V sobotu 12. mája 2018 bol Celoslovenský májový deň k úcte Matky všetkých národov, ktorý sa konal v Mestskej hale na Klokočine v Nitre za veľkej účasti mládeže Slovenska.

Na tejto slávnosti sa zúčastnili lektori, speváci, niektorí farníci, zásluhou nášho farára Jána Gara, ktorý im účasť sprostredkoval. Športového ducha haly naplnenej do posledného miesta v tento deň naplnil Duch vzájomnej lásky, úcty a spolupatričnosti tých, čo si sem prišli uctiť Matku Všetkých Národov. Dôsledne duchovne pripravený program začínal "Eucharistickou poklonou". Nasledovali prednášky spojené s videom o zjaveniach Matky všetkých národov v Amsterdame. Nezabudnuteľnú prednášku v dvoch častiach na tému: "Panna Mária ukazuje všetkým národom cestu Božieho zmluvania" predniesol P. Paull Mária Siglu. Po svätej hodinke nasledovala svätá omša, ktorú celbroval J. E. Mons. Stanislav Stolárik, rožňavský biskup. Pred ukončením slávnosti predniesol Zsvätenie "Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie." Po zhasnutí svetiel, bola krátka meditácia pri sviečkach a odchod domov. Plní krásne duchovne prežitých chvíľ a najmä počutého slova, podaním rúk sme sa rozchádzali so susedmi, s ktorými sme prežívali krásne duchovné zážitky. Cestu domov v autobuse v sprievode nášho vdp. kaplána Františka sme si spríjemňovali a vyplnili v modlitbe posvätného ruženca a spevmi. Takto sa nám vo vydarenom zájazde dobre darilo ukázať našu farskú spolupatričnosť.

Farníci z Ludrovej

POĎAKOVANIE

Touto cestou by som sa chcel spolu s rodinou úprimne poďakovať za poskytnutú pomoc pri zlyhaní môjho srdca na Predvianočnom stretnutí dôchodcov v našom kultúrnom dome. Pani Eve Paškovej, Jaroslavovi Menderovi, ktorí bezodkladne začali s oživovaním ako aj tímu Rýchlej zdravotnej služby, v ktorom obetavo pracuje aj náš Štefan Bebjak. Bez ich duchapriitomnej pomoci a následnej rýchlej profesionálnej práce záchranárov by som tento život ohrozujúci stav nebol prekonal. Ďalej by som chcel poďakovať aj pani Magde Kajanovej, ktorá bola mentálnou oporou mojej rodiny.

S úctou Ing. Vladimír Kmeť

Zrekonštruovali sme kultúrny dom

(dokončenie z 1. strany)

výborne naladení a zabavení. Všetkým zainteresovaným srdečne ďakujeme. Výsledný efekt celej rekonštrukcie sa objavil počas mája, a je sa na čo pozrieť. Na ilustráciu pripájame pár fotografií no to, ako sa obnova podarila posúďte najlepšie sami - osobnou návštevou nášho Kultúrneho domu budete vitáni. Aktivitou, ktorá nás nepretržite zamestnáva od minulého roka je výstavba Múzea ručnej výroby papiera na „Močilách“. Po úvodných komplikáciách, ktoré sme opisovali v ostatnom čísle nášho občasnika sa stavba v novom roku zdarne rozbehla a v terajšej dobe už s dielom finišujeme a pripravujeme sa začiatok jeho prevádzky. Pôjde o takzvané mäkké aktivity projektu spočívajúce v organizovaní tvorivých dielní, v rámci ktorých si každý z návštevníkov bude môcť vyrobiť svoj vlastný hárok papiera.

Práve realizujeme kúpu interiérového vybavenia a nadväzujeme spoluprácu s podnikom Mondi SCP a tiež so strednými školami v meste Ružomberok zaoberajúcimi sa prípravou študentov pre Mondi SCP a študentov umeleckého zamerania na škole úžitkového výtvarníctva. Začiatkom augusta múzeum privítalo svojich prvých návštevníkov. Budeme poctení ak nimi budete aj vy, občania našej obce. Tešíme sa na vás.

Energiu venujeme aj príprave a realizácii nových projektov. Už štvrtýkrát sme sa uchádzali o získanie dotácie na zateplenie Materskej školy, no, žiaľ, opäť sme boli neúspešní. Jednu žiadosť máme ešte otvorenú a čakáme na rozhodnutie Poľnohospodárskej agentúry vo veci odvolania voči ich rozhodnutiu. Ďalším z podaných projektov čakajúcim na schválenie Ministerstvom vnútra je projekt Zateplenia a rekonštrukcie Požiarnej zbrojnice v hodnote 40 000 eur. Zo vlastných zdrojov obce v dohľadnej dobe položíme nový asfaltový koberec spolu s odvodnením na miestnych komunikáciách vedúcich ku kostolu a na koniec ulice do Dolín. Zo zdrojov Štátnych a Mestských lesov plánujeme pokračovať v rekonštrukcii komunikácie vedúcej do Ludrovskej doliny. Po skúsenostiach z predchádzajúceho obdobia budeme cestu opravovať po častiach plnohodnotným asfaltovým kobercom.

Počas tohto roka sa nám podarilo majetkovo vysporiadať pozemky, v ktorých malo spoluvlastnícky podiel mesto Ružomberok. Ide hlavne o pozemky pod Základnou školou a pod záhradou na ulici „Riadok“. Práve na časti tohto pozemku postupne vybudujeme oddychovú zónu pre občanov obce. Začneme stavbou detského ihriska, čiastočne hradenú z dotácie Úradu vlády vo výške 8.500 €. Za nehmotné aktivity tohto roka spomeniem okrem bežnej agendy obce aj práce na obstaraní a vypracovaní dodatku č.3 k Územnému plánu obce. Tento bol realizovaný na podnet Poľnohospodárskeho družstva Ludrová, a jeho náplňou bolo predĺženie banskej činnosti v Lome Biela púť. Tento proces bol spojený so šírením sa množstva nepravdivých a klamlivých informácií o tom, že obec

s predmetným pokračovaním ťažby nesúhlasí a chce Lom zatvoriť.

Tieto informácie sa v žiadnom prípade nekladali na pravdu, pretože obecné zastupiteľstvo už v roku 2017 prijalo uznesenie v ktorom s predmetnou ťažbou súhlasí avšak za dodania podmienok, že nákladná doprava z lomu bude vedená mimo obec Ludrová a ťažba bude len v terajších hraniciach lomu.

S uvedenými podmienkami zástupcovia družstva v prvom momente nesúhlasili, takže proces schvaľovania dodatku predĺžil no na koniec ostal v pôvodnom znení. Ťažba v Lome Biela púť bude teda najbližších 10 rokov v dobru otvorených ťažobných jamách bez ďalšieho rozširovania a odvoz vyťaženého materiálu bude primárne realizovať miestnou komunikáciou smerujúcou do Ružomberka. Pre dodržanie tejto podmienky boli na základe rozhodnutia obce a súhlasu Dopravného inšpektorátu v Ružomberku osadené zákazové dopravné značky na miestnej komunikácii z obce Ludrová. Vjazd na ňu je povolený traktorom a zidlami nad 3,5 tony s písomným povolením obce Ludrová. Takže, ak niekto z občanov obce bude potrebovať túto komunikáciu využiť na dovoz, alebo odvoz materiálu môže požiadať obec o udelenie dočasného povolenia vjazdu. Obec chce týmto opatrením ochrániť svoj majetok v podobe zrekonštruovanej komunikácie k cirkulínu a tiež zvýšiť bezpečnosť pohybu chodcov po nej. Na dodržiavanie zákazu vjazdu budú dohliadať členovia policajného zboru zvýšeným hliadkovaním. Za pochopenie ďakujeme.

Svojím procesom bežia aj práce na realizácii jednoduchých pozemkových úprav pod vedením renami. Bol zadaný ich obvod a spracovaný register pôvodného stavu, ktorý bude východiskovým podkladom pre ďalšie etapy. Momentálne sa uskutočňuje vypracovanie zjednoteného posudku a tiež zákonná lehota na dobudnutie právoplatnosti registra pôvodného stavu. Bude nasledovať návrh usporiadania spoločných zariadení ako sú cesty, chodníky a iná občianska vybavenosť. Po ňom prídeme v návrhu nového usporiadania pozemkov ktoré bude doručené a konzultované s občanmi dým účastníkom. Veríme, že celý proces pôjde hladko a začiatkom budúceho roka ho bude môcť ukončiť.

Takto by sa v krátkosti dalo priblížiť a zhodnotiť ubehnuté obdobie roku 2018 a tiež zadané najbližšie pripravované akcie prispievajúce k rozvoju a zveľadeniu našej obce. Ďakujem vám za vašu dôveru, podporu, pomoc a zhovievavosť.

Peter Slimák, starosta obce





Večný problém - odpad

Viacerí obyvatelia našej obce si neustále mýlia potok Ludrovianka s kontajnerom na odpad. Sú presvedčení, že keď vyhodia odpad do vody, tá ho zoberie niekde preč, nevedno kam, a odpad sa strati.

Brehy a koryto nášho potoka sú na mnohých miestach zasypané odpadom. Sú plné predmetov, ktoré tam v žiadnom prípade nepatria a mnoho krát nepatria ani do zmesového komunálneho odpadu. Je žalostné a na zaplakanie vidieť v ňom okrem iného aj zvyšky neskonsumovaných jedál no dokonca aj celé nedotknuté chleby či iné potraviny. Myslíte, že je to správne miesto pre odpad? Zobuďme sa všetci a prestaťme znečisťovať a znehodnocovať naše životné prostredie.

Obec Ludrová od roku 2017 zaviedla kombinovaný poplatok za vývoz tuhého komunálneho odpadu, takže každý občan obce má v paušálnom poplatku predplatený určitý počet nádob. Tento systém má okrem iného motivovať občanov k tomu, aby svoj odpad sypali do smetných košov a nie do potoka. Dalším opatrením je tiež systém triedeného odpadu plastov, skla, papiera a biologicky rozložiteľného odpadu.

Tento môžu všetci občania obce vyvážať úplne zadarmo. Je preto nepochopiteľné vidieť v potoku plávať množstvo plastových fľaš a tiež konárov, trávy a už spomínaných zvyškov jedál. V obci sa však nachádza aj množstvo občanov, ktorí tento

systém zneužívajú, a tak v kontajneroch na separovaný zber často končia aj plné vrecia komunálneho odpadu, alebo aj „pekne“ v papierových krabiciach zabalený stavebný odpad. To isté platí aj pre kontajner na zelený odpad, v ktorom nie je problém objaviť rozbitý záchod či umývadlo a permanentne býva preplnený dlhými konármi a plastovými vrecami.

Ak to takto pôjde ďalej zberová spoločnosť prestane s vývozom týchto komodít a všetok takto znehodnotený separovaný odpad bude potrebné zneškodniť, ako komunálny odpad, čo bude nás všetkých stáť množstvo finančných prostriedkov.

Skúsme sa teda každý jeden z nás zamyslieť nad svojim konaním a prestaťme nim ubližovať sebe, svojim spoluobčanom a celej obci. Spoločne si vytvorme dôstojný, čistý a krásny priestor, v ktorom sa budeme cítiť príjemne my, občania obce, Ludrová, ale aj naši návštevníci.

„Až keď zotneme posledný strom, až keď otrávime poslednú riekku, až keď ulovíme poslednú rybu, zistíme, že peniaze sa nedajú jesť.“ – proctvo indiánskeho kmeňa Cree

Peter Slimák

ilustračné foto: petrzalcan.sk

Žiaci 4. ročníka robili rozhovory. Takto to dopadlo...

Rozhovor s pani riaditeľkou MŠ Ludrová Mgr. Katarínou Kostolnou

Čo ste vyviedli v detstve? „Prepísala som si známku z 3 na 1, lebo som sa bála že ma doma zbijú.“

Koľko rokov pracujete v MŠ Ludrová? „V MŠ Ludrová pracujem 8 rokov.“

Aké plány máte v budúcnosti? „Vytvoriť podmienky, aby sa deti v škôlke dobre cítili.“

Čím ste chceli byť keď ste boli malá? „Chcela som byť kaderníčka.“

Aké je to byť riaditeľkou MŠ Ludrová? „Je to krásne povolanie.“

Aký odbor ste študovali na vysokej škole? „Vyštudovala som predškolskú výchovu.“

Pracovali ste niekde inde? „Áno v škôlke Lubochni.“

Aké sú vaše záľuby? „Tancovanie, folklór, ručné práce.“

Kde ste chodili na druhý stupeň ZŠ? „II. stupeň ZŠ v Ružomberku (terajšia cirkevná ZŠ).“

Kto je vašim vzorom? „Moji rodičia.“

Rozhovor s pánom kaplánom Ing. Františkom Perignátom

Ako dlho ste už kňazom? „Dva roky.“

Aký je váš najobľúbenejší zážitok z detstva? „Z Prahy.“

Čo ste v detstve vyviedol? „Rozbil som okno.“

Do akej školy ste chodil, keď ste boli malý? „Cirkevná škola v Kežmarku.“

Aký je váš vytúžený sen? „Mať parádne auto.“

Čo robíte rád vo voľnom čase? „Pozriem si dobrý film.“

Aký šport máte najradšej? „Krasokorčuľovanie.“

Ako ste prežili Veľkonočné sviatky? „Slávením v kostole.“

Čo vás priviedlo na cestu stať sa kňazom? „Túžba slúžiť Bohu a ľuďom.“

Kto je vašim najlepším priateľom? „Marek - kňaz.“

Kto je vašim vzorom? „Pán Ježiš, svätý František.“

Rozhovor s pánom starostom Ludrovej Petrom Slimákom

Koľko rokov robíte túto prácu? „Osem rokov.“

Aký bol váš najnebezpečnejší zážitok z detstva? „S kamarátmi, naháňanie v lese.“

Aký šport máte najradšej? „Futbal.“

Kto je vašim vzorom? „Čestný a poctivý človek.“

Aké je vaše najobľúbenejšie jedlo? „Pečená kačica.“

Ako ste prežili Veľkonočné sviatky? „S rodinou a deťmi.“

Do akej školy ste chodili, keď ste boli malý? „ZŠ Ludrová a ZŠ Zarevúca v Ružomberku.“

Čo chcete ešte urobiť pre túto dedinu? „Dostať múzeum papiera, zatepliť kultúrny dom a dom smútku, zrenovovať budovu MŠ Ludrová.“

Rozhovor pripravili Matúš Kostolný, Jozef Rázga, A.

Rozhovor urobili s pani riaditeľkou MŠ Ludrová Lucka Krištofiaková a Natália Danišová, 4.r.

Rozhovor pripravili Matej Fillo a Šimon Moravčík, 4.r.

LUDROVSKÝ HLÁSNIK
1/2018

3



Z histórie výroby papiera

História ľudskej civilizácie je úzko spojená s históriou papiera. Objav výroby papiera umožnil rozvoj civilizácie, vzdelanosti a kultúry.

Od nepamäti sa ľudia snažili zachovať svoje spomienky. Sprvoti to boli jaskynné kresby maľované na steny pomocou pigmentov. Zobrazovali najmä rôzne zvieratá, ktoré lovili.

Neskoršie to boli Sumeri, ktorí na písanie používali hlinené tabuľky. Do nich sa pomocou ostrého nástroja vryli písmená, bolo to tzv. klinové písmo. Tabuľka sa potom vypálila.

KOŽA Z MLADÝCH JAHNIAT

V starovekom Egypte sa na písanie používal papyrus. Je to rastlina, ktorá hojne rástla v delte Nílu. Rastie aj teraz, ale v podstatne v menšom množstve. Dosahuje až 4 m výšky. Stonky sa porezali na približne 30 cm, narezali na tenké vrstvy, poukladali na seba a drevným kladivom ich spojili. Po vysušení sa dalo naň písať.

V Indii a Cejlóne sa písalo na listy z palmy Talipot. Bolo to okolo roku 500 pre našim letopočtom. Ešte aj dnešnej dobe v budhistických kláštoroch je možné nahliadnuť do tejto výroby.

V arabských krajinách sa písalo na pergamen. Je to vlastne koža z mladých jahniat a kozliat. Príprava pergamentu bola náročná a v podstate aj nehumánna. Pergamen bol rozšírený v stredoveku aj v Európe.

Vynález papiera sa oficiálne datuje do roku 105 nášho letopočtu, keď jeho výrobu popísal

Tsai - lun. Bol to minister na čínskom cisárskom dvore. Papier vyrábali z rastlín ako konope, handry, zbytky siete na ryby a lyka morušového stromu. Čínsky vynález spočíval najmä v tom, že materiál na papier varili, podržali na vlákna, zmiešali s vodou, nabrali na sito a potom sušili.

Číňania už v druhom storočí používali papierové vreckovky, v treťom storočí papier glejili aby nesal vodu a atrament. V šiestom storočí bol vyrobený prvý toaletný papier z ryžovej slamy. Po roku 650 boli prvý raz použité papierové peniaze.

DOMÉNA VÝCHODNÝCH KRAJÍN

Papier dlho zostal doménou východných krajín. Až po roku 751 sa po bitke pri rieke Talas, kde Arabi porazili Číňanov, dostalo mnoho zajatcov na arabské územia. Niekoľko zajatých papierenských majstrov prezradilo tajomstvo výroby papiera, a tak pomaly jeho výroba putovala cez arabské krajiny až do Európy. Po bitke začali vojnoví zajatci vyrábať papier v Samarkande. Trochu neskôr okolo roku 794 sa výroba papiera začala v Bagdade. Už na konci storočia vznikla v Bagdade tržnica, kde boli desiatky obchodov, čo rezali a predávali papier. Výroba bola tak veľká, že ju začali používať miesto pergamentu a papyrusu na úradníckych listinách.

Šírenie výroby papiera naprieč islamskými štátmi prinieslo nebyvalý rozmach kultúry, vedy, umenia, matematiky a obchodu. Teologické listiny sa začali písať na papier, vznikala aj krásna literatúra. Na papieri boli napísané aj Príbehy tisíc a jednej noci. Najstaršia kniha v arabčine je kniha z roku 866. V 11. storočí sa mestá Fez a Marakeš v Maroku stali dôležitými papierenskými centrami.

V Európe bola prvá papierňa otvorená v roku 1156 v meste Xativa v Španielsku. Dlhú dobu bol papier v Európe zaznávaný a oficiálne listiny sa väčšinou písali na pergamen. Bolo to

možno aj tým, že v Európe bol dostatok ovčieho a kozieho kôžu. Dokonca cisár Fridrich II v roku 12 vyhlásil za neplatné všetky listiny písané na papieri.

STARÉ HANDRY Z LANU

V Taliansku sa začal papier používať na konci 11. storočia na Sicílii. Už okolo polovice 12. storočia sa v okolí Neapola vyskytovali papierne, napr. v Amalfi. Skutočným centrom výroby papiera bol v roku 1276 Fabriano v strednom Taliansku. Pravdepodobne tam prvý raz postavili vodné koleso na pohon stúp (drevené kladivá na rozbitie handier alebo rastlinného materiálu potrebného na prípravu papieru). Zdrojom suroviny boli staré handry z ľanu, bavlny a konope.

Na konci 14. storočia je v Taliansku okolo 1000 papierní. Rozvoj nastal hlavne po vynáleze kníhtlače. Za jeho vynálezcu sa považuje Johannes Gutenberg v rozmedzí rokov 1436-1444.

500-ROČNÁ TRADÍCIA

Prvé správy o papierni na Slovensku sú z roku 1530 z Levoče.

Výroba papiera na Slovensku má už skoro 500-ročnú tradíciu. Počas obdobia prešla niekoľkokrát zmenou, ale princíp je stále rovnaký. Na začiatku išlo o to, vyrobiť z vláken rastlinného pôvodu uzavretý list splštením na site a ocenením vody z listu papiera. Ručná výroba papiera žila k tomu malé sitá, pomocou ktorých papiernik utváral papierový list. V dnešnej slovenskej výrobe sa papierový list vytvára plynom na nekonečnom site. Prvé pomocné stroje na drevné stupy na rozbiehanie handier a mláskamene na rozvláknenie vláken.

K nepretržitej výrobe bolo potrebné mať k dispozícii dostatok čistej, nezamrzajúcej vody. Ako surovina sa na Slovensku väčšinou používali ľanové handry. Tých muselo byť v okrajových papierňach dostatok, lebo dovoz handier výn

predražoval. Na Slovensku bolo pestovanie ľanu rozšírené a okrem vlny tvoril ľan hlavný odevný materiál.

Na Slovensku sa začal papier používať už začiatkom 14. storočia. Najstaršia papierová listina je list kardinála Gentileho z roku 1309 alebo 1310, ktorý napísal v Bratislave, sedmohradskému biskupovi Benediktovi.

Počas 14. storočia sa čoraz viac stretávame s papierovými listinami, hoci sa pergamen stále používal. V 15. storočí sa fakticky celá listinná agenda uskutočňuje na papieri.

V týchto storočiach sa papier dováža z cudziny. Sú to prevažne talianske a francúzske papieri. V 16. storočí nastupujú dovozy z nemeckých a rakúskych papierní.

Od vzniku prvej ručnej papierne na Slovensku prešlo pomaly už 500 rokov. Za toto obdobie vzniklo 105 ručných papierní, o ktorých sa nám zachoval archívny materiál (podľa V. Deckera). Ručná výroba bola zvlášť rozšírená na východnom Slovensku, kde v piatich župách pracovalo 55 papierní. Nie o všetkých papierňach sú spoľahlivé údaje. Na severnom Slovensku - Liptov, Turiec a Orava bolo spolu 9 papierní.

PAPIEREŇ V LIPTOVSKOM MICHALE

Tým, že v okolitých krajinách bola rozvinutá výroba papiera, dalo sa pomerne ľahko nájsť odborníkov na postavenie papierne. Je dokázané, že prvé papierne postavili remeselníci z Nemecka a Rakúska. Bolo to hlavne tam, kde bola silná vrstva nemeckého meštianstva.

Prvé správy o výrobe papiera máme z roku 1530. O papierni píše mešťan Levoče Konrád Sperrfogel ohľadne bojov medzi mestami Levoča a Kežmarok. Kežmarčania si zavolali na pomoc kapitána Kostku z Oravy, ktorý zapálil pred hradbami Levoče stojace budovy, medzi ktorými bola aj papieraň.

V archíve mesta Bardejov je papierová listina z roku 1532 s priesvitkou, ktorá znázorňuje dvojkríž (časť slovenského znaku). Okrem toho vraj v roku 1548 umrel v Bardejove papiernik, ktorý prišiel zo Sedmohradska. Tieto údaje sú však nie smerodajné, pretože priesvitky znázorňujúce dvojkríž a aj dvojkríž nad troma vrchmi používali už v Taliansku a vo Francúzsku.

Prvá papieraň, o ktorej sa nám zachovalo množstvo archívnych dokumentov a listín je papieraň v Liptovskom Michale (Liptov), ktorá bola založená v rokoch 1596 až 1606. Založili ju mešťania Nemeckej Lupče. Papieraň bola postavená pri rieke Lupčianke, neďaleko od jej vtoku do Váhu v blízkosti vršku Dúr, kde

boli šibenice mesta Lupče. Boli to výhodné podmienky, lebo riečka nezamrzala, mala čistú vodu so spádom. Akosť papierov bola veľmi dobrá a chváli ju aj Matej Bel vo svojich Notitiach. Po roku 1836 sa papieraň modernizuje, postavil sa holender, rezačka na handry a brús na drevovinu. No strojová výroba zatlačá ručnú a v roku 1882 papieraň zaniká.

Papieraň v Michale bola najstaršou papierňou v Liptove a jestvovala celých 280 rokov.

MOTÍV RUŽOMBERSKEJ RUŽE

Papieraň v Ružomberku vznikla v južnej časti mestského chotára, v susedstve mestskej časti - poddanskej obce Biely Potok. Nachádzala sa v lokalite Jazierce, pri vyústení Hlbokej doliny do údolia rieky Revúca, na mieste bývalej železnej huty. Pravdepodobne existovala už na prelome 17. a 18. storočia, v dobe začínajúceho intenzívneho využívania prírodného bohatstva v chotári mesta a menovite v bočných dolinách Veľkej Fatry južne od neho. Najstaršie priesvitky s motívom ružomberskej ruže, svedčiacie o jej fungovaní, pochádzajú už z r. 1708. Prvý písomný záznam o papierni pochádza z r. 1721. Bola majetkom mesta Ružomberok, ktoré ju každoročne prenajímalo podnikateľom - papierenským majstrom a tiež prispievalo na jej údržbu a obnovu.

Z DREVNEJ BUNIČINY

Roku 1748 ju veľmi poškodila povodeň, ale nájomca podniku, majster Tomáš Ruber, papieraň čoskoro obnovil. Posledný významný nájomca v nej musel r. 1847 svoju činnosť prerušiť z dôvodu neočakávanej straty celého majetku. Po ňom sa objavili ešte traja nájomcovia, ale tí pracovali buď len niekoľko mesiacov, alebo s výrobnou činnosťou ani nezačali. Posledný kontrakt bol uzatvorený r. 1866, ale nájomca Ján Maršálek výrobu vôbec neobnovil. Papieraň na Jazierkach v druhej polovici 19. storočia úplne stagnovala. Na tomto nepriaznivom stave sa už podpísal aj vplyv konkurencie priemyselnej papierenskej veľkovýroby. Základom mestského podniku v Hlbokej doline však na rozdiel od Nemeckej Lupče a Palúdzky neznamenal koniec papierenskej tradície v tomto priestore. Už v 80. rokoch 19. storočia vznikli na pôde Ružomberka nové priemyselné podniky (jeden z nich dokonca v tesnej blízkosti pôvodnej papierne). Základom ich produkcie sa stala strojová veľkovýroba papiera z novej perspektívnej suroviny - drevnej buničiny.

Pod ruinami papierenského mlyna na konci Hlbokej doliny ale už na brehu riečky Revúcej vznikol v rokoch 1882 až 1883 nový papierens-

ský závod „Ružomberský účastinný spolok to várne na papierovú drevolátku“.

Bol to prvý závod, v modernom slova zmysle v priestore Ružomberka. Vyrábala drevovinu mechanickou cestou, brúsením dreva. Túto výrobu objavil v Nemecku F. Keller a prvý raz bola použitá priemyselne v roku 1852. Drevovinu bol nový druh papieroviny a mala nahradiť výrobu z handier, ktorých bol nedostatok. Ukázalo sa, že sama o sebe nie je vhodná na výrobu papiera ale len ako prísada do handroviny alebo buničiny. Podnik sa postupne zväčšoval a popri pôvodnej „dolnej továrne“, v rokoch 1901 - 1902 vybudoval „hornú továrňu“, a stala sa najväčšou brusiarňou celého Uhorska. Dlhé roky sme ju poznali pod názvom Slovpap.

TOVÁREŇ NA LEPENKU

V roku 1880 založili ružomberskí mešťania účastinnú spoločnosť pod názvom „Ružomberská továrňu na lepenku, Jakub Klein a spol.“. Spoločnosť odkúpila od Juraja Lukáča bývalý medený hámor a v susedstve ležiacu pilu Adolfa Glasnera. Ten sa taktiež podieľal na založení továrne. Na pravom brehu rieky Revúcej v Rovni postavili továrňu na výrobu hneď drevoviny a lepenky a vybavili ho strojovým zariadením. Bol to závod Sola.

V roku 1906 ružomberskí mešťania na čele s rodinou Makovických založili novú účastinnú spoločnosť „UHORSKÁ PAPIEREŇ, úč. spol.“. Vyдали 3200 kusov účastín po 500 K. Predseda správnej rady bol Štefan Rakovský, ktorý mal majetok v Liptovskej Štiavici a bol ministerstvom predsedom uhorskej vlády. Neskoršie sa závod premenoval na SUPRA a celé generácie ho poznajú pod týmto menom. Teraz je to MONDI SCP s.s.

Ružomberok a dolný Liptov je teda aj priemyselným strediskom. Stretali a križovali sa tu staroveké a stredoveké cesty, ťažili sa železná a medené rudy, prevítal textilný a papierenský priemysel. Tradície papierenskej výroby siahajú od začiatku sedemnásteho storočia až do dnešnej doby. Moderný papierenský kombinát je kontinuálne prepojený s historickou epochou prvých ručných papierní v dolnom Liptove. Po najstaršej ručnej papierni v L. Michale už niet ani stopy. V Ružomberku na B. Potoku sú síce ruiny, ale je to na súkromnom pozemku, kde sú postavené chaty.

VÝROBA ČRPÁKOV

Sú dediny, kde celé generácie rodín pracovali v papierenskom priemysle. Jedna z nich je Ludrová. Patrí k najstarším obciam nášho regiónu. Prvé zmienky pochádzajú z roku 1371, keď ju Ľudovít I. podriadil richtárovi mesta Ružomberok a spomína sa ako jedna z ulíc mesta. Známa bola aj výroba črpákov a varenie, vyrezávali sa betlehemy a napr. rodina Maršalovcov vyrábala salašnícky a domáci rad. A keďže mnoho rodín je prepojených s výrobou papiera a obec má nevyužitú pozemky, rozhodlo sa, aj v rámci zvýšenia atraktivity nielen obce, ale aj dolného Liptova, dať tieto pozemky k dispozícii pre výstavbu ručnej papierne.

ZACHOVANIE TRADÍCIÍ

Hlavný cieľ celého projektu je zvýšenie priťažlivosti dolného Liptova, ponúknutie návštevníkom čo najviac možností kultúrneho a turistického využitia a zameranie sa aj na obnovu a zachovanie tradícií ručnej výroby papiera v regióne dolného Liptova.

Juraj Totl



Zo života našej školy a škôlky



Výlet na Spišský hrad

V pondelok 11.6. 2018 sme išli na výlet na Spišský hrad. Cestovali sme tam dve hodiny. Pán vodič autobusu nás zaviezol pod hrad. Vystúpili sme a išli sme hore kopcom na hrad. Keď sme prišli na stredné nádvorie, tak sme sa najedli. Na dolnom nádvorí nám teta povedala, že máme hrať 13 úloh do 11:00, lebo príde pravý rytier a bude ukazovať ako sa správajú. Celá škola stihla do jedenástej všetky úlohy a akurát sa začalo predstavenie. Predstavenie skončilo a my sme išli na hrad. Boli sme v hradnej kuchyni a začalo poprchávať. Prišli sme do hradného múzea a začalo pršať. Po daždi sme sa presunuli o poschodie vyššie. Popozerali sme si krásny výhľad na okolie a šli sme na stredné nádvorie. Na pamiatku sme si kúpili suveníry. Cestou k autobusu nás chytil veľký lejak. Zmokli sme a autobus bol celý mokrý. Išli sme domov všetci spokojní z pekného výletu.

Katka Dutková, Karinka Šindleryová

Medzinárodný deň detí

Na Medzinárodný deň detí - 1.6. 2018 sme sa neučili. Boli sme v L. Štiavici, kde bol pripravený bohatý program. Mali sme sa športovo obľadiť, doniesť desiatu a piť prísť do školy do 7:30. Obed nebol, mali sme hrať a chutné koláče. Prišli tam psovodi, policajti, dievčatá zo L. Štiavnic a tancovali a chlapci hrali futbal. Udruvá vyhrala 1:0. Skončilo to v 13:30 a prišli po nás o 13:30. Deti sa veľmi radovali.

Emka Sanigová, Jožko Rázga

Plavecký výcvik

Každý deň sme chodili autobusom o 7:15. Začali sme rozcvičkou. Išli sme sa rozcvičiť, poskakovali sme do vody. Predstavili sme sa trénerovi a oni zasa nám. Prvý deň sme boli ustatí, ale šťastní, lebo sme sa trochu naučili. Takto sme chodili celé dva týždne. Každý deň bol ťažší, ale s niečím ľahším. Bolo tam super. Ale nemali sme radi, keď nám dal tréner dačo 6 krát preplávať. Tí, ktorí nevedeli plávať sa veľmi zlepšili. Druhý týždeň sme sa pripravovali na posledný deň, lebo sme mali preplávať 100 m. Posledný deň sme dostali vysvedčenie, čokoládu a potom sme mohli hrať vo vode. Tím sa naša plaváreň skončila.

Lucka Krištofiaková, Natálka Danišová, 4.r.

Beh Ludrovskou dolinou

Vo štvrtok 14.6. sme prišli do školy o 7:15. Všetci zišli v škole a išli sme na ihrisko. Prišli sme, sadli sme si na lavičku a nadesiatovali sme sa. Prišli nás ujo Jožko. Počkali sme na kamarátov zo ZŠ Lipt. Štiavnica, ZŠ Lilka, MŠ Štiavnička, MŠ Lubochňa. Potom sme išli na otcu, kde nám učiteľky dali kužele. Ja som im ukázal ako majú bežať. Začali sme súťažiť. Keď sme všetci dobehali, tak sme hrali futbal. Dali sme im 12 gólov a celkom gólov. Dohrali sme a išli vyhlasovať najlepších bežcov. Z našej školy sme dostali veľké medaile. Sandra Dutková bola tretia, Jozef Rázga bol druhý a Matúš Kostolný bol prvý.

Šimon Moravčík, Matej Fillo

Čistenie doliny s PZ Salatín

Dňa 20.6. 2018 sa uskutočnilo čistenie doliny v Ludrovej. Niektorí z učiteľov a rodičov vybrali, aby šli čistiť dolinu od hora. Autom sme sa vydali na koniec doliny. Ostatní išli čistiť dolinu od ihriska. Stretli sme sa pri druhom kilometre a najedli sme sa. Potom sme išli cestou dole, už pre nás boli prichystané súťaže. Súťažili sme v týchto disciplínach: hádzanie kruhov, strieľanie z luku, strieľanie z praku, strieľanie zo vzduchu. Po súťaži sme mali pripravený guláš. Hrali sme futbal, súper proti silným. Vyhrali tí slabší 9:7. Dievčatá robili gymnastiku. Na konci sme vyhlásili 1. miesto (Šimon Moravčík), 2. miesto (Mathias Šindlery, Katka Dutková), 3. miesto (Alexandra Dutková). O 14:00 h. sme išli z ihriska domov. Bol to super deň.

Jozef Rázga

Spanie v škole

V škole sme spali 20.6.2018. Najskôr sme išli do kostola a potom sme opekali špekačky, klobásky a slaninu i cuketu. Keď sme sa najedli, tak sme vybíjajú. Od pani riaditeľky sme dostali zmrzlinu. Po riadnej hre sme si precvičili program na koniec školského roka. Potom bola v kotéke do 22:00, išli sme sa sprchovať a otvorili sme si detské šampány. Ešte sme chvíľu pozerali Hotel Transylvânia 2 a šli sme spať. Ráno, keď sme sa zobudili, tak sme si poupratovali spacáky, karimatky, prezli sme sa a naraňajkovali. Niektorým, ktorí chceli čaj, tak im spravila učiteľka. Bol to krásny zážitok.

Emka Sanigová



futbalový klub OŠK Ludrová

Nová sezóna s jednou zmenou

Pred pár mesiacmi sa skončila sezóna 2017/2018. V nej sa tradične predstavili naše tri tímy – žiaci, dorastenci a muži. Ako si jednotlivé celky počíkali v uplynulom ročníku, sa dočítate v ďalších riadkoch.

Naši najmladší (žiaci) po ročnej prestávke opäť suverénne ovládli oblasť majstrovstva. V základnej časti I. triedy nenašli premožiteľa, pričom body stratili iba raz – po bezgólovej remíze s Likavkou. So ziskom 46 bodov a famóznym skóre 140:7 postúpili žiaci do nadstavbovej časti, kde sa stretli s tímami z okresu Lipt. Mikuláš. Ani to nezastavilo rozbehnutý vlak našich žiakov, ktorí prehrali len s Lubelou. Po poslednom kole zverenci trénera Jozefa Večereka zdvihli nad hlavu už štvrtú majstrovskú trofej.

DORAST NESKLAMAL

Dorast v III. lige zopakoval umiestnenie z minulej sezóny. Boj o popredné priečky bol tesnejší ako rok predtým. Zverenci trénera Petra Kmeťa skončili po jesennej časti na piatom mieste so ziskom 26 bodov. Na jar získali o bod menej, ale aj tak to stačilo na obhajobu bronzovej priečky z minulej sezóny. Krajskú súťaž ovládol nováčik z Dolného Kubína, ktorý postúpil do II. ligy. Dorast sa môže tešiť na budúcu sezónu, pretože v lige bude pôsobiť veľa nových tímov, napr. Bánová, Stará Bystrica, Bytča, Staškov či Dlhá nad Oravou. Naš tím bude jediným liptovským zástupcom v tejto lige, nakoľko Liptovský Hrádok vypadol o súťaž nižšie.

MUŽI MALI NA MÁLE

Tím mužov sa každým rokom omladzuje. Po

čas celej sezóny to bolo vidieť nielen na predvedenej hre, ale najmä na výsledkoch. Jesenná časť bola katastrofálna. Muži vyhrali len jediný raz – nad Liptovskou Kokavou 4:3. Nebyť vydetých remíz v posledných minútach zápasov s Lubelou (doma 3:3), Liptovskou Teplou (doma 2:2) a Likavkou (vonku 3:3), asi by náš tím bol ešte viac namočený do boja o záchranu. Zverenci trénera Miroslava Laclavíka na jeseň získali chudobných osem bodov. To je najmenší bodový zisk od sezóny 2011/2012, kedy sme hrali V. ligu. Vtedy sme po prvej polovici sezóny mali na konte ešte o tri body viac.

ÁČKO ZÍSKALO 28 BODOV

Počas zimy sme získali do tímu dve posily z rozpadnutého tímu z Komjatnej – Mikulca a Kubernáta. Celok sa síce doplnil o ďalších dorastencov, ale párkrát sa vyskytli problémy so zložením zostavy na zápas. Našťastie sa všetko podarilo a zápasy sme bez problémov odohrali. Jar bola výsledkovo lepšia, aj keď výkony boli kolísavé. Výhru striedala prehra. Keďže sa mužom podarilo vyhrať oveľa viac zápasov ako na jeseň, záchrana bola každým kolom čoraz bližšie. Aj vďaka zaplneniam súperov z dna tabuľky sa náš tím usadil na 11. mieste, na ktorom ostal až do konca sezóny. Ročník 2017/2018 muži ukončili hanebnou domácou prehrou 2:7 s Hubovou. Áčko počas uplynulého ročníka získalo 28 bodov za 7 výhier, 7 remíz a 12 prehier s negatívnym skóre 48:64.

ZHODNOTENIE SEZÓN

V uplynulej sezóne mládež, ako tradične, nesklamala. Treba však povedať, že pri mládežníckych kategóriách dochádza každý rok k obmene kádra. Ostáva dúfať, že zmeny nezasahujú tímami a tie predvedú výkony, z ktorých budeme mať radosť.

Muži predviedli herný aj výsledkový prepád. Omladzovanie kádra je síce dobrým trendom,

ale mužstvo treba doplniť pár skúsenejších hráčmi, aby sa boje o záchranu neopakovali.

MUŽI V POPREDÍ SÚŤAŽE

Nový ročník 2018/2019 sa už naplno rozbehl. Do súťaží sa prihlásili všetky naše tímy, v me žiakov ale nastala malá zmena. Žiaci si budú hrať naďalej v Ludrovej, ale pod názvom TJ Družstevník Liptovská Štiavnica. Spolu s Štiavničanmi máme totiž dohodu o spoločnom družstve mládeže, ktorá sa vzťahuje na žiakov a dorast (ten hrá pod hlavičkou Ludrovej).

Žiaci začali sezónu až počas prvého septembrového víkendu a na pôde Liptovských Sliacov vyhrali 8:5. Taktiež porazili Lipt. Lúžňu jednoznačne 10:0.

Dorastenci začali bravúrne a prvé štyri zápasy prehľadom vyhrali – v Nededzi 4:2, nad Vrkami 4:0, nad Bytčou 8:1 a Dlhú nad Oravou zdolali 6:0. Síce zakopli v Tvrdošine (preh 0:1), ale stále sa držia na čele tabuľky.

Muži dali veľmi rýchlo zabudnúť na neúspešnú minulosť. Konečne sme sa dočkali vystuženia kádra – z Lipt. Štiavnice prišiel Hlaváč s Pavlíkom, Švalec (naposledy hrával v Lipt. Sliacoch) a na jednu sezónu prišiel Šrámek z Hrboľtovej. Trénerovi Laclavíkovi sa podarilo „namixovať“ solídny tím, ktorému zatiaľ darí. Prvé dva zápasy sme odohrali v ihriskách súperov. Z Pribyliny sme si domov priviezli výhru 3:1 a v Lipt. Teplej sme remizovali 1:1. V prvom domácom zápase sme zdolali Dúbravu 2:1, ale o týždeň neskôr náš tím poľahol Lipt. Kokave 0:2. Muži sa opäť naladili na víťaznú vlnu po víťazstve nad Važcom 3:0. Áčko sa po dobrých výsledkoch zatiaľ drží v čelných pozíciách.

Pridte pozvubudí naše tímy na ceste za dobrými výsledkami a ešte lepším umiestnením.

Michal Petro



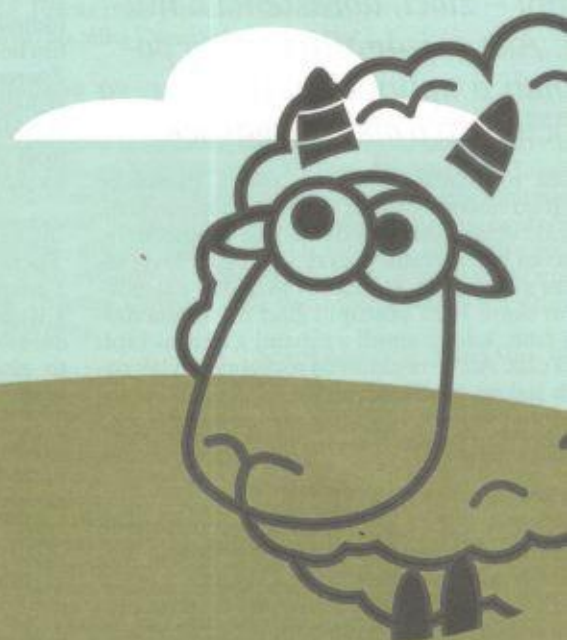
MITROVE SLÁVNOSTI V OBCI LUDROVÁ



29.9.2018

KULTÚRNY DOM LUDROVÁ

- 9:30 Ďakovná sv. omša
- 11:00 Začiatok podujatia - Slávnostné otvorenie – Tradičný rozsadz –
Spevácky zbor Klubu dôchodcov z Ludrovej, rozfuk fujaristov
- 11:30 Fujaristi z celého Slovenska
- 11:40 Ľudové spevy a tance žiakov ZŠ a MŠ Ludrová
- 12:00 Fujaristi z celého Slovenska
- 12:10 Detský folklórny súbor Belanček
- 12:30 Folklórny súbor Sliachanka
- 13:10 Fujaristi z celého Slovenska
- 13:20 Heligonkárky z Liptovskej Lúžnej
- 13:50 FS z Novej Huty (Rumunsko)
- 14:30 FS Liptáčik
- 15:00 Ľudová hudba Malá Belianka z Terchovej
- 15:30 Fujaristi z celého Slovenska
- 15:40 FS Mladosť
- 16:30 Fujaristi z celého Slovenska
- 16:40 FS Goral zo Suchej Hory
- 17:40 Voľná zábava pri harmonike



Obec Ludrová a OZ Ludrovská iniciatíva Vás srdečne pozýva na V. ročník Mitrových slávností v obci Ludrová. Ide o slávnosti spojené s tradíciou ovčiarstva a chovom oviec nielen v obci Ludrová ale aj na celom Liptove. V bohatom kultúrnom programe Vás čaká vystúpenie – Žiakov ZŠ a MŠ Ludrová, Členov klubu dôchodcov, vystúpenie fujaristov z celého Slovenska, FS Belanček, FS Sliachanka, Heligonkárky z Liptovskej Lúžnej, FS obce Nová Huta z Rumunska, FS Liptáčik, Ľudová hudba Malá Belianka z Terchovej, FS Mladosť a FS Goral zo Suchej Hory. V rámci sprievodných programov si pre Vás organizátori pripravili: ukážku výroby ovčieho syra a odvárania žinčice, vozenie na koňoch, maľovanie na tvár a stánkový predaj výrobkov s ľudovou tematikou.

Počas celej akcie si môžete pochutiť na tradičných jedlách ako sú bryndzové hrbáňe, bryndzové pirohy, liptovské droby, baraní guláš, pečená klobása.

Tešíme sa na Vás !!!



Žilinský
samosprávny
kraj



DOPRASTAV ASFALT